

Hambalik Sándor

Slovak University of Technology, Bratislava, Department of Applied Informatics and Information Technology

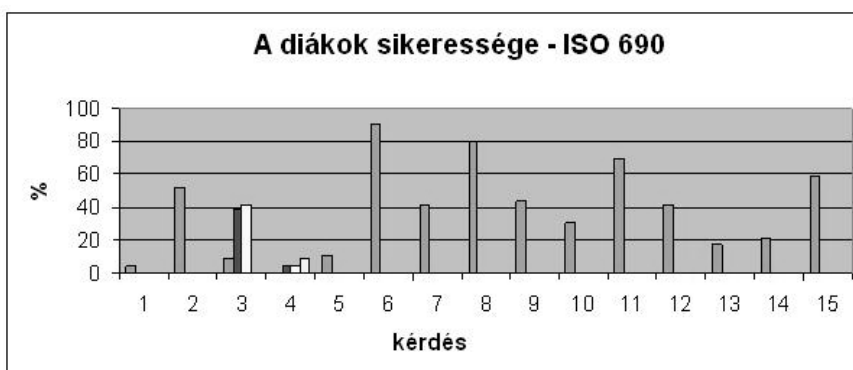
hambalik @ cvtstu.cvt.stuba.sk

EGYETEMI HALLGATÓK FAKULTATÍV ESÉLYNÖVELŐ FELKÉSZÍTÉSE A SZLOVÁK MŰSZAKI EGYETEM VILLAMOSMÉRNÖKI KARÁN

A Szlovák Műszaki Egyetem múltját és a hallgatók létszámát tekintve az egyik legpatinásabb és legnagyobb szlovákiai egyetem. Az országban történt politikai és gazdasági változások, az Európai Unióba történő belépés új versenyhelyzetet teremtett a munkaerőpiacon és az oktatás terén is. A közelmúltban a nemzetközi kritériumok alapján elkészült SWOT elemzés egyik eredménye szerint a fővárosban és a hozzá tartozó régióban nagy a középiskolai és legnagyobb a felsőfokú végzettségűek száma. Mindamellett viszont nem szabad megfeledkezni arról sem, hogy ugyanezen elemzés szerint itt igen magas a középiskolai végzettséggel rendelkező és szlovákiai szinten a legmagasabb a felsőfokú képzettségű munkanélküliek száma.

A tervezéstől a megvalósulásig

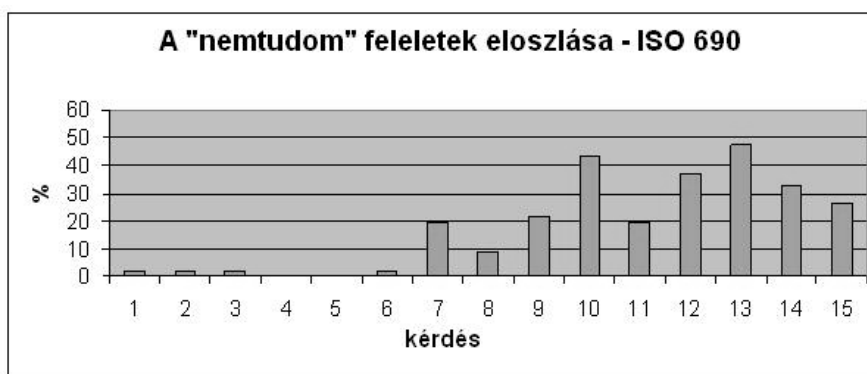
A SWOT elemzésben felsorolt problémáknak több oka is van. Az új kommunikációs eszközök alap- és középszintű használata ma már szinte minden potenciális munkahelyen alapvető kíváncsi. Ugyanez mondható el az elért eredmények, saját gondolatok írott publikálásáról. Jelenleg csak kevesen tudnak az ISO szabványok által megszabott formai és tartalmi kritériumok szerint közzétenni ismereteket. Ennek ellenére az ISO szabványokból tanulmányaik ideje alatt csak nagyon kevés középszintű és sajnos felsőfokú képzést nyújtó intézmény keretén belül kapnak a hallgatók kellő elméleti ismeretet, szereznek gyakorlati tapasztalatot. Még ritkább az, amikor ezekből vizsgával is alátámasztott és a kívánt szinten elsajátított ismeretet nyújt az intézmény.

1. ábra: A diákok sikeresége a hosszabb írásbeli munkák megírásához szükséges alapfogalmakból – előfelmérés alapján

Megjegyzés: ez a felmérés a fakultatív felkészítés előtt, a pályázati terv elkészítését megelőző időszakban készült, előfelmérésként. A 3. és 4. kérdés többválaszú volt, ezért itt több oszlop jelzi az egyes jó válaszok sikerességét.

Ugyanakkor az említett szabványok ismerete és effektív használatuk már az alacsonyabb évfolyamokban is az alapvető elvárások közé tartozik. A leadott írásbeli munkák tartalmán kívül sokszor az elkészítés formája is meghatározó szereppel bír a hallgató sikeres vagy sikertelen tanulmányában.

2. ábra: Az egyes kérdésekre adott válaszokban előforduló „nemtudom” válaszok eloszlása – előfelmérés alapján

Megjegyzés: a felméréshez használt tesztlapon a második részben a mindennapi gyakorlatban kevésbé előforduló, felkészítést igénylő ismeretanyagon alapuló kérdések alkották. A diákok tájékozatlanságát, elbizonytalankodását a helyes feleletek kiválasztásakor jól tükrözi a válaszokban adott megnövelt számú „nemtudom” felelet.

Kimondhatjuk, hogy ennek egyik oka az is, hogy a hallgatók az ilyen jellegű problémákkal főleg a magasabb évfolyamokban találkoznak, jobbra a szaktantárgyak keretén belül. Ilyenkor kell ugyanis szakmailag és tartalmilag pontos, mindamelllett áttekinthető, formailag és szerkezetileg a szabványokban előírt módon kifejezni gondolataikat, leírni, közzétenni eredményeiket.

Az egyetem néhány karán végzett intézményi kutatómunka alapján [1, 2] megállapíthatjuk, hogy a Szlovák Műszaki Egyetem diákjainál is diagnosztizálhatóak ezek a problémák. Bár mértékük karonként változik, mégis ezen okok miatt sok esetben azok a hallgatók, akik idő előtt fejezik be tanulmányaikat, a középfokú végzettségű munkanélküliek sorait gyarapítják. Elsősorban az alacsonyabb évfolyamokban a kommunikációs technológiák elsajátítása még nincs a kívánt szinten. A hallgatók írásban nem tudják magukat az elvárások szerinti tartalmi és formai szinten kifejezni. Tanulmányaikat ezért nemegyszer idő előtt fejezik be, aminek következtében sokszor ők is a munkanélküliek sorát gyarapítják majd. A felsorolt ismereteknek a hiánya nemcsak a felsőfokú oktatásban, de a mindennapi életben is gondot okozhat. Alkalmazottként, vállalkozóként, de más esetekben is sokszor lesz majd szükségük pályázatokat írni és benyújtani. Ezek tartalma, formája eléggé kötött. A benyújtott anyagnak a nem előírások szerinti elkészítése sikertelenséget, a vállalkozás, munkahely reputációjának csökkenését, esetleg megszűnését is eredményezheti. Ennek elkerülésére, illetőleg megelőzésére került kidolgozásra a Villamosmérnöki Karon az a terv, amelyet a tervezők végül is az akkor szlovákiai viszonylatban először elérhető Európai Szociális Alaphoz (ESF) nyújtottak be 2004 júniusában.

A mérnöki- és bakalár tanulmányokat folytató hallgatók jövőendő munkahelyi feladatokra való felkészítésének minőségemelése témájú terv alapvető gondolata abban áll, hogy a kezdő hallgatóknak elsősorban a tanulmányaik kezdetén hiányzó ismereteket, tapasztalatokat az egyetem fakultatív oktatás formájában biztosítsa. Ezzel növelje a tanulmányok sikeres elvégzését és az elhelyezkedés esélyét a tanulmányi időn belül és kívül is. A javasoltak szerint a kommunikációs eszközökkel való bánásmódot a felkészítés ideje alatt a nemzetközileg elismert ECDL hét moduljának szintjén érhetik el a hallgatók. Ezt egészíti ki az ISO szabványok szerinti írásos kifejezésmód elsajátítása, mely szerves részét képezi a felkészítésnek. Erről a hallgató a nemzetközi megfelelő hiányában csak az egyetem által kiállított certifikátumot kaphat. Az ISO modulon kívüli részeken a felkészítés után a hallgató eldöntheti, hogy az egyes modulokból milyen elismerésben részesülő certifikátumot kíván elérni. Ha a vizsgáról az iskola által kiállított, tartalmában, tudásszintjében az ECDL vizsgákkal azonos kívánalmakat teljesítő, de egyelőre nem nemzetközileg elismert certifikátumot, akkor vizsgadíjmentesen vizsgázhat le és kaphatja meg azt. Ha az EU tagállamokban nemzetközileg elismert ECDL szintet szeretne elérni, akkor az ECDL megkívánta feltételek mellett (az index megvétele, a modulonkénti vizsgadíj befizetése, a certifikátum kiállításának kérése és az ehhez tartozó illeték befizetése stb. után) az egyetemen újonnan kialakított akkreditált vizsgaközpontban kell tudásszintjét bizonyítania. A kísérleti csoport tagjainak annyi előnyük származott a felkészítésből, hogy a vizsgával kapcsolatos költségeket az ESF a terv jóváhagyott kiadásaként térítette. Így ha a hallgató első alkalomra tette le vizsgáit, azt számára kiadásmentesen tehetette.

A terv már a leendő feladatok tervezéskor több olyan probléma megoldását feltételezte, amellyel még az egyetemnek nem voltak (mivel az elsők között fogadták el, nem lehettek) tapasztalatai. A megvalósítás ideje alatt a problémák száma olyanokkal is szaporodott, amelyekkel a tervezők a terv készítésekor nem számolhattak. Ide tartozik pl. a tervet elfogadó és felügyelő szerv menet közben erre a célra kialakított belső legisztatívájának összetettsége és az annak betartásából következő időigényessége. Ezért történhetett meg az, hogy a megvalósítóknak olyan problémákat is meg kellett oldani, amelyek csak az előírásokból fakadtak. Sok közülük jelentősen befolyásolta a megvalósítás ütemtervét. Az elfogadó szerv, mint az Európai Szociális Alap e célú pályázatainak szlovákiai megbízott intézménye, a terv elfogadásakor a benne szereplő megvalósítás harmonogramjával együtt a hozzá tartozó költségvetést is elfogadta. Ennek ellenére a költségvetésben szereplő tételek megvalósítása sokszor késett. Ennek fő oka a költségvetés merítésére jóváhagyott, eléggé rugalmatlan „túlszabályozás” volt. A terv megvalósítóinak az anyagi források késése miatt sokszor kellett a feladatok megvalósításakor rögtönzött megoldásokhoz folyamodni. Bizonyos esetekben új, helyettesítő megoldások születtek, más esetekben az eredeti megvalósítás logikáját felborító lépésekkel kellett a feladatok megvalósításának időpontját korrigálni, esetenként azok sorrendjét felcserélni. Ezek a megoldások (termek, technika, lektorok bebiztosítása stb.) igen sok időt és energiát emésztettek fel és néha már a terv megvalósítása is veszélyeztetve volt.

Az eddigi tapasztalatok nagyon biztatóak. Minden felmerült nehézség ellenére az első diákok már túl vannak a vizsgákon, többségük ECDL certifikátum szintjén az akkreditált vizsgaközpontban. Jelenleg az eredmények összegzése és a certifikátumok kiállítása van folyamatban. A tervet megvalósítók és a diákok eddigi munkájának elismeréseként az első végzősök az okleveleket ünnepélyes keretek között az egyetem dékánja kezéből a közeljövőben vehetik majd át.

Az eredmények összefoglalása

Az eddigi eredmények biztatóak. Bár az elkészült tantervek, tanmenetek, tananyagok és segédesszközök az első tapasztalatok alapján ugyan kisebb korrekcióra szorulnak majd, mégis egészében véve a terv sikeres volt. A diákok, lektorok visszajelzései alapján a megvalósítók már most az egyetem határát túlnövő felkészítést tervezgetik. Ennek formái között az e-learning is szerepel majd, kiegészítve őket új, hatékonyabb értékelési módszerek alkalmazásával [3]. Ezzel szeretnének hozzájárulni ahhoz, hogy az egyetem diákjai, de rajtuk kívül az ilyen felkészítés iránt a szélesebb körben értelmezett érdeklődők is, már a közeljövőben a kívánalmaknak megfelelő, minőségében jobb felkészítést kapjanak. Azzal, hogy a SWOT analízis által kimutatott hiányosságok csökkennek, nemcsak a statisztikai mutatók válnak majd jobbá. Elsősorban a felkészítettek elhelyezkedési és munkahelyi lehetőségei javulhatnak jelentősen, ami a terv eredeti gondolatának maradéktalan teljesülését jelentené.

Irodalom

- New Information and Communication Technologies and Their Influence in the Preparation of Specialists in STU. *Institutional research commission FEI STU*, Bratislava, 2003–2004. Bratislava. The guarantor of the project: Ing. Alexander Hambalík, PhD.
- Hambalík, A., European Social Fond and Improvement of the Quality of University study. *In. Virtual University VU'05 6th International Conference*. STU Bratislava, Bratislava, 2005, p. 109–111, ISBN 80-227-2336-3.
- Schindler, F., New Trends in Monitoring, Testing and Grading of Students over the Internet. *In. Virtual University VU'05 6th International Conference*. STU Bratislava, Bratislava, 2005, p. 182–185, ISBN 80-227-2336-3.